

**Samförståndsavtal
mellan
Sveriges regering och Islamiska republiken Afghanistans regering om
samarbete på migrationsområdet**

Sveriges regering och Islamiska republiken Afghanistans regering, nedan kallade *parterna*,

- (a) som iakttar 1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning (New York-protokollet),
- (b) som erkänner att alla medborgares rätt att lämna och återvända till sitt land utgör en grundläggande mänsklig rättighet som bland annat finns upptagen i artikel 13.2 i 1948 års allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och artikel 12 i 1966 års internationella konvention om medborgerliga och politiska rättigheter,
- (c) som välkomnar att ett stort antal afghanska medborgare redan har återvänt och att ännu fler är i färd med att återvända och tar med sig värdefulla erfarenheter och kunskaper tillbaka,
- (d) som är fast beslutna att samarbeta i syfte att stödja ett värdigt, säkert och ordnat återvändande till Afghanistan för afghanska medborgare som inte har laglig rätt att vistas i Sverige,
- (e) som noterar parternas önskan att samarbeta med varandra för att uppnå full respekt för internationella mänskliga rättigheter och humanitära normer,

har kommit överens om följande.

Artikel 1

Tillämpningsområde

Detta samförståndsavtal syftar till att inrätta ett samarbete kring hantering och förebyggande av irreguljär migration samt återvändande för och återtagande av irreguljära migranter, för vilka internationell skyddsstatus eller uppehållstillstånd inte kan beviljas efter prövning utifrån alla tillämpliga internationella lagar och rättsliga förfaranden, som ett led i det övergripande samarbetet mellan Sveriges regering och Afghanistans regering.

Artikel 2

Mål

Genom detta samförståndsavtal önskar parterna lägga grunden för en nära samordnad, stegvis och human process för att hjälpa afghaner i Sverige att återvända. Återvändandet ska i första hand vara självmant, och hänsyn ska tas till de förhållanden som råder i Afghanistan och till betydelsen av ett säkert, värdigt och hållbart återvändande.

Artikel 3

Villkor för återvändande

Parterna godtar härmed att återvändandet i första hand ska ske självmant och utifrån nedan angivna grunder rörande möjligheterna att stanna i Sverige:

- a) Parterna erkänner sina internationella åtaganden om att återta egna medborgare som uppmanas lämna den andra partens territorium.
- b) Afghanska medborgare som efter rättslig prövning av sina ansökningar inte finns ha laglig rätt att vistas i Sverige, skyddsbehov eller tillräckliga humanitära skäl som enligt svensk lag motiverar en förlängning av deras vistelse i Sverige ska, efter slutligt beslut om avslag på ansökan om att få stanna i Sverige eller få internationellt skydd, kunna välja att självmant återvända, i enlighet med svensk lagstiftning som grundas på kännedom om den situation som råder på de platser dit de avser återvända. Afghanska

medborgare som ändå fortsätter att vägra att begagna sig av möjligheten att återvända självmant får som en sista utväg åläggas att lämna Sverige.

Återvändandet ska ske på ett stegvist, ordnat och humant sätt. Återvändandeprocessen beskrivs i detalj i bilaga I (återvändandeprocess).

Artikel 4

Identifiering och dokumentation

I fall där den person som ska återsändas inte har ett giltigt pass ska den behöriga afghanska myndigheten säkerställa att ett pass eller en resehandling utfärdas senast fyra veckor efter att Sverige lämnat sin framställan. Förteckningen över resehandlingar återfinns i bilaga II.

När Sverige har bevis för medborgarskapet på den person som ska återsändas ska de afghanska myndigheterna göra sitt yttersta för att kontrollera bevisuppgifterna och utfärda ett pass eller en resehandling inom två veckor.

Om resehandlingen inte utfärdas inom dessa tidsramar får Sverige utfärda EU:s enhetligt utformade resedokument för återvändande.

Artikel 5

Familjesammanhållning

I enlighet med principen om familjesammanhållning och i fall där alla de familjemedlemmar som ska återvända till Afghanistan är afghanska medborgare och omfattas av detta samförståndsavtal ska Sverige göra sitt yttersta för att se till att familjer återsänds tillsammans och att ofrivillig familjesplittring undviks.

Artikel 6

Särskilda åtgärder för utsatta grupper

Parterna ska vidta särskilda åtgärder för att se till att utsatta grupper får tillräckligt skydd samt tillräcklig hjälp och vård under hela återvändande- och

återetableringsprocessen. Åtgärder ska särskilt vidtas för att se till att ensamkommande barn inte skickas tillbaka förrän deras familjemedlemmar har hittats eller förrän ett särskilt och lämpligt mottagande samt omvårdnad har ordnats för dem i Afghanistan.

Innan afghanska medborgare skickas tillbaka ska en humanitär bedömning göras i Sverige i enlighet med internationell lagstiftning avseende ensamkommande barn, ensamstående kvinnor, kvinnor som är familjeförsörjare, familjesammanhållning samt äldre och allvarligt sjuka personer. Särskilda åtgärder ska säkerställa att sådana utsatta grupper erhåller tillräckligt skydd samt tillräcklig hjälp och vård under hela processen.

Artikel 7

Åtaganden vid återvändande

Islamiska republiken Afghanistans regering ska, tillsammans med övriga berörda organ, vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att afghanska medborgare i utlandet kan återvända utan risk för att utsättas för trakasserier, hot, förföljelse, diskriminering, åtal eller några andra former av straffåtgärder. Dessa garantier ska inte påverka rätten för de behöriga myndigheterna i Afghanistan att åtala personer för krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten, i enlighet med internationella instrument, eller för mycket grova brott som har resulterat i dödsfall eller allvarlig kroppsskada enligt etablerade människorättsnormer.

Artikel 8

Rätt att välja destination

Islamiska republiken Afghanistans regering godtar att afghanska medborgare som återvänder från utlandet har rätt att bosätta sig på den ort där de tidigare hade hemvist eller på en annan valfri ort i Afghanistan i enlighet med den nationella lagstiftningen.

Artikel 9

Former för återvändandet

Parterna har beslutat att det lämpligaste sättet att återvända från Sverige till Afghanistan är med flyg. Vid icke-reguljära flygningar ansvarar Sverige för de återvändandes säkerhet fram till ankomsten till Afghanistan.

När flygsäkerheten så kräver ska de personer som återsänds åtföljas av personal med specialkompetens. Återsändande kan ske med hjälp av reguljärt eller icke-reguljärt flyg i enlighet med bilaga I till detta samförståndsavtal.

Vid resa till Afghanistan ska svensk ledsagande personal alltid ha med sig giltigt visum för Afghanistan. Sådana visum ska utfärdas av Afghanistans ambassad utan dröjsmål. Detaljerna kring detta återfinns i en diplomatisk note till detta samförståndsavtal.

Artikel 10

Stöd till återvändande och återetablering

- a) Sveriges regering ska i enlighet med den svenska lagstiftningen stå för kostnaderna för resa fram till slutmålet i Afghanistan och stöd för återvändande för de afghaner som omfattas av detta samförståndsavtal. Information om det stöd som avses i denna artikel återfinns i bilaga III till detta samförståndsavtal.
- b) Sveriges regering kommer att fortsätta att inta en positiv hållning i fråga om tillhandahållande av stöd till projekt för återuppbyggnad, återanpassning och återetablering i syfte att göra det lättare för återvändande att åter skaffa sig utkomstmöjligheter i Afghanistan, med hänsyn tagen till Afghanistans återuppbyggnadsbehov i stort.

Artikel 11

Personal

Parterna ska för tillämpningen av detta samförståndsavtal underlätta inresa och vistelse för sina tjänstemän och sin personal genom att vid behov utfärda viseringar i enlighet med sin tillämpliga nationella invandringslagstiftning.

Artikel 12

Gemensam genomförandegrupp

Parterna ska inrätta en gemensam genomförandegrupp för att underlätta tillämpningen och tolkningen av detta samförståndsavtal. Denna grupp ska ha följande uppdrag:

- a) att övervaka samförståndsavtalets tillämpning,
- b) att besluta om vilka genomförandearrangemang som behövs för en enhetlig tillämpning av avtalet,
- c) att besluta om särskilda genomförandearrangemang i syfte att ombesörja att återvändandet sker under ordnade former,
- d) att föreslå ändringar av samförståndsavtalet.

Parterna åtar sig att tillämpa detta samförståndsavtal i nära samordning och samråd med varandra. Relevanta uppgifter, med undantag för personuppgifter och personspecifik information som rör innehåll i ansökningar om internationellt skydd, ska i detta avseende utbytas mellan parterna.

Den gemensamma gruppen ska sammanträda vid behov, på skriftlig begäran av en av eller båda parterna. Den gemensamma genomförandegruppen får efter gemensam överenskommelse bjuda in företrädare för relevanta organisationer att delta i gruppens överläggningar i egenskap av rådgivare. Den gemensamma gruppens beslut ska grunda sig på ömsesidigt samtycke från gruppens utsedda företrädare eller suppleanter.

Artikel 13

Utbyte av handlingar

Båda parterna förklarar att de har för avsikt att utbyta följande handlingar:

- a) All information som syftar till att underlätta kommunikation eller till en korrekt tillämpning av detta samförståndsavtal, inbegripet uppgifter om diplomatiska och konsulära kontaktpunkter.
- b) En förteckning över handlingar som är att betrakta som bevis på medborgarskap.

Artikel 14

Dialog

I händelse av skiljaktigheter i fråga om tolkningen av detta samförståndsavtal eller det samarbete som bygger på samförståndsavtalet, förklarar bägge parter att en ömsesidigt tillfredsställande lösning bör nås med hjälp av samråd och kontakter mellan de ansvariga myndigheterna baserad på den engelska språkversionen.

Artikel 15

Andra arrangemangs fortsatta giltighet

Detta samförståndsavtal påverkar inte giltigheten av och medför inte avsteg från eventuella befintliga instrument, avtal, arrangemang eller mekanismer för samarbete mellan parterna.

Artikel 16

Tvistlösning

Eventuella frågor som uppkommer i samband med tolkningen eller tillämpningen av detta samförståndsavtal, eller som inte uttryckligen regleras i detta avtal, ska lösas i godo genom samråd mellan parterna eller genom den gemensamma genomförandegruppen.

Artikel 17

Ikraftträdande

Detta samförståndsavtal träder i kraft när det har undertecknats av parterna. Samförståndsavtalet gäller i två år från och med ikraftträdandet. Om inte någon av parterna har sagt upp detta samförståndsavtal (30) kalenderdagar före den dag då avtalet löper ut förlängs avtalet automatiskt med två år.

Artikel 18

Ändringar

Detta samförståndsavtal får ändras efter ömsesidigt skriftligt medgivande av parterna.

Artikel 19

Uppsägning

Var och en av parterna har rätt att när som helst via diplomatiska kanaler säga upp detta samförståndsavtal genom att skriftligen meddela den andra parten. Detta samförståndsavtal ska upphöra att gälla 30 kalenderdagar efter den dag då meddelandet om uppsägning togs emot.

Artikel 20

Förhållande till nationell, europeisk och internationell lagstiftning

Detta samförståndsavtal ersätter inte nationell eller europeisk lagstiftning eller de internationella åtaganden som parterna är bundna av. Parterna ska underrätta varandra om eventuella konflikter som uppstår till följd av detta samförståndsavtal.

Till bekräftelse härav har parternas ombud undertecknat detta samförståndsavtal.

Samförståndsavtalet undertecknades i Bryssel den 5 oktober 2016 i två exemplar på engelska.

För
Sveriges regering
Lars Westbratt

För Islamiska republiken
Afghanistans regering
Alema Alema

Återvändandeprocess

1. Båda parter åtar sig att etablera en effektiv, förutsägbar, ordnad och hanterbar process för återvändandet, som på de villkor som fastställs kan inbegripa reguljära och icke-reguljära flygningar.
2. Vid insatser för påtvingat återsändande begränsas antalet återvändande till 50 personer per flygning under den inledande sexmånadersfasen. Icke-reguljära flygningar ska hanteras vid Kabuls internationella flygplats (inom därför avsedda anläggningar) eller andra av parterna överenskomna regionala flygplatser.
3. Uppgifter om flygningen och en förteckning över de personer som ska skickas tillbaka ur den grupp som identifierats för återsändande, inklusive personuppgifter, ska lämnas till motparten tre veckor innan återsändandet. Sverige kan komma att behöva överboka flygningarna med personer ur den grupp som identifierats för återsändande, men det tidigare angivna maxantalet får inte överskridas.
4. Om flygsäkerhetsåtgärder behöver vidtas under återvändandeprocessen ska Sverige sörja för att samtliga återvändandes värdighet och säkerhet garanteras tills dess att de överlämnats till de behöriga myndigheterna i Afghanistan.
5. Ledsagande personal på flyget ska ha genomgått särskild utbildning och behandla alla återvändande med medkänsla och respekt.
6. Sverige ska vidta lämpliga åtgärder för kvinnor som återvänder. Detta inbegriper bl.a. att tillhandahålla kvinnliga ledsagare samt vid behov medicinsk personal under återvändandeprocessen.

Handlingar

1. Exempel på afghanskt pass
2. Exempel på EU:s laissez-passer
3. Exempel på resehandling/återsändandeintyg från Afghanistan
4. Exempel på EU:s enhetliga resehandling

Stöd till återvändande och återetablering

Sverige ska, i enlighet med sin nationella lagstiftning, ge personer som ska återsändas det stöd som behövs för en trygg, värdig och human återresa och för att skapa incitament för självmant återvändande. Detta kan vid behov innebära att ge stöd för bl.a. planering och genomförande av återresor, ersättning av flygbiljettskostnader samt tillhandahållande av ledsagande personal till personer med särskilda behov under hela resans gång. Sverige ska vidare fortsätta att inta en positiv hållning till genomförandet av projekt som syftar till att underlätta återvändandes återetablering.

Information om det stöd som nämns ovan har lämnats via diplomatiska kanaler, och beskrivs även nedan. Det stöd som finns tillgängligt idag omfattas av eventuella framtida ändringar i enlighet med Sveriges lagstiftning och förfaranden.

Alla afghanska medborgare som återvänder från Sverige erbjuds omfattande stöd.

Migrationsverket erbjuder stöd i form av rådgivning och planering av återresan.

- Migrationsverket står för hela kostnaden för återvändandet, exempelvis nödvändiga transporter samt flygbiljetter.

- Dessutom är personer som återvänder till Afghanistan berättigade att ansöka om återetableringsstöd. Stödet betalas ut kontant och uppgår till 30 000 SEK per vuxen och 15 000 SEK per barn. Maxbeloppet per familj är 75 000 SEK. Stödet regleras i förordning (2008:778) om återetableringsstöd.

Utöver det stöd som nämns ovan finansierar och genomför Sverige återintegreringsprojekt i syfte att underlätta återvändandes återetablering. Genom projekten erbjuds självmant och icke-självmant återvändande personer bl.a. initialt stöd efter återvändandet och ett antal återetableringsstödförmer, som exempelvis startstöd för småföretag, yrkesutbildning eller fortbildning, arbetsplatsförlagd utbildning och anställning genom anvisat arbete.

د افغانستان اسلامي جمهوریت
د بهرنیو چارو وزارت

Islamic Republic of Afghanistan
MINISTRY of FOREIGN AFFAIRS

جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت امور خارجه

General Directorate of Consular Affairs

Nummer: 4-2/390/95

Datum: 02/10-2016

شماره:

تاریخ:

Verbalnot

Afghanistans utrikesministerium betygar Sveriges ambassad i Kabul sin högaktning och har äran att förklara följande:

De bilaterala arrangemangen mellan Sverige och Afghanistan i fråga om viseringskrav för ledsagande personal fortsätter att gälla. Den afghanska ambassaden ska, inom fem arbetsdagar samt mot sedvanlig avgift enligt gällande ömsesidiga överenskommelser, utfärda viseringar med en giltighet på upp till ett år.

Visum för ledsagande personal kan utfärdas på förhand inför alla specifika ledsagningsuppdrag om så önskas. Viseringsavgift kommer inte att tas ut för ledsagande personal med tjänstepass.

Den gemensamma arbetsgruppen ska behandla eventuella relevanta operativa samarbetsaspekter, inklusive praktiska angelägenheter som rör ledsagande personal och eventuella visumrelaterade aspekter, som ska ses över av arbetsgruppen efter sex månader om behov bedöms föreligga.

Afghanistans utrikesministerium begagnar detta tillfälle att ånyo försäkra Sveriges ambassad i Kabul om sin utmärkta högaktning.

Till Sveriges ambassad i Kabul.